

Rủ ro trên thị trường chứng khoán Việt Nam: Góc nhìn từ phía nhà đầu tư cá nhân

ThS. Trịnh Thị Phan Lan*

*Khoa Tài chính - Ngân hàng, Trường Đại học Kinh tế,
Đại học Quốc gia Hà Nội, 144 Xuân Thủy, Hà Nội, Việt Nam*

Nhận ngày 03 tháng 05 năm 2012

Tóm tắt. Thị trường chứng khoán Việt Nam 3 tháng đầu năm 2012 có nhiều khởi sắc. Đó là kết quả của một số thông tin tốt từ chính sách vĩ mô, lãi suất giảm và các kênh đầu tư khác kém hấp dẫn... Tuy nhiên, trong bối cảnh thị trường chứng khoán tăng nóng, nhà đầu tư lại càng phải cẩn trọng và bình tĩnh trước những thay đổi của thị trường. Bài viết xem xét một số rủi ro mà nhà đầu tư cá nhân thường gặp phải trên thị trường chứng khoán Việt Nam, bao gồm hai nhóm rủi ro điển hình là rủi ro từ thị trường và rủi ro từ phía bản thân nhà đầu tư. Bài viết cũng đưa ra một vài khuyến nghị cho nhà đầu tư như đa dạng hóa danh mục cổ phiếu, thu thập thông tin đầy đủ trước khi đầu tư, trau dồi khả năng phân tích và ra quyết định..., đồng thời dự báo về những rủi ro có thể xảy ra trong thời gian tới trên thị trường chứng khoán Việt Nam.

Từ khóa: Thị trường chứng khoán, nhà đầu tư cá nhân, rủi ro, VN-Index.

1. Thị trường chứng khoán Việt Nam - Diễn biến những tháng đầu năm

1.1. Thị trường chứng khoán 3 tháng đầu năm 2012

Cuối năm 2011, giao dịch trên thị trường chứng khoán Việt Nam vô cùng ảm đạm. Do vậy, giới đầu tư rất phấn khởi trước những khởi sắc của thị trường chứng khoán những tháng đầu năm 2012. Nếu năm 2010, VN-Index giảm 2,04%, năm 2011 giảm tiếp 27,54%, thì chỉ trong 2 tháng đầu năm 2012 đã tăng 20,5% (nếu tính đến ngày 2/3/2012 đã tăng tới 25%, cao gấp gần 2 lần lãi suất tiết kiệm trong thời gian tương ứng).

Trước làn sóng tranh mua cổ phiếu bằng mọi giá, các ngưỡng kháng cự của VN-Index từ 420 điểm, tiếp đó là 440 điểm đều dễ dàng bị phá vỡ, trước khi tăng kịch vào ngày 5/3/2012 với 458.55 điểm và giảm nhẹ vào tuần thứ 2 của tháng 3/2012.

Xu thế tăng điểm của thị trường đã được khẳng định một cách vững chắc với thanh khoản không ngừng gia tăng. Những kỷ lục về mức độ thanh khoản trên cả hai sàn HSX và HNX lại được xác lập: Bình quân có tới hơn 154 triệu cổ phiếu được giao dịch mỗi phiên trong tuần.

Các cổ phiếu ngân hàng tiếp tục là tâm điểm dẫn dắt cho xu thế đi lên của thị trường với các phiên tăng trần liên tục và có dư mua giá trần lên tới hàng triệu đơn vị. Đồng thời, nếu căn cứ trên mức tăng của VN-Index là 30%

*ĐT: 84-915562655

E-mail: lanntp@vnu.edu.vn

thì tốc độ tăng giá của các mã ngân hàng là rất ấn tượng: dẫn đầu là SHB (65%), HBB (58%), MBB (51%), CTG, EIB, VCB đều tăng trên 40%, ACB, STB cũng tăng trên 30%.

Thị trường chứng khoán đã hình thành phong trào mua các cổ phiếu thuộc diện nằm

trong nguy cơ bị thu tóm, sáp nhập. Do vậy, sức cầu của những cổ phiếu này xuất phát một phần từ các nhà đầu cơ ngắn hạn tranh thủ lướt sóng kiếm lời hoặc từ bản thân các cổ đông nội bộ buộc phải mua vào nhằm đối phó với áp lực có thể bị mất quyền kiểm soát công ty.

Hình 1. Chỉ số VN-Index 3 tháng đầu năm 2012.

Nguồn: www.vndirect.com.vn.

Hình 2. Chỉ số VN-Index 3 tháng cuối năm 2011 và 3 tháng đầu năm 2012.

Nguồn: www.vndirect.com.vn.

1.2. Nguyên nhân phục hồi trên thị trường chứng khoán 3 tháng đầu năm 2012

Thứ nhất, lãi suất có tín hiệu giảm: Sau khi tăng tới 23% (tính đến tới tháng 8/2011), lãi suất đã có dấu hiệu giảm xuống và chỉ còn 16,4% vào tháng 1/2012. Lãi suất trên thị trường liên ngân hàng cuối tuần đầu của tháng 3/2012 chỉ còn ở mức 11 - 12%/năm đối với kỳ hạn một tháng. Lãi suất đấu thầu trái phiếu

chính phủ kỳ hạn 3 năm đã giảm xuống dưới 11%/năm.

Những ngân hàng mạnh hiện tại đang có nguồn vốn khá ổn định và không chịu áp lực quá lớn trong việc cạnh tranh huy động bằng mọi giá. Sau khi bốn ngân hàng đi đầu trong việc giảm lãi suất cho vay là Agribank, BIDV, CTG và VCB thông qua việc cung cấp các gói tín dụng ưu đãi lãi suất đối với nhiều doanh

ng nghiệp thì các ngân hàng cổ phần khác cũng có những động thái tương tự.

Thứ hai, một số tin tốt từ chính sách vĩ mô: Chính phủ đã ban hành đồng loạt các quyết định và chỉ thị về chứng khoán như: Quyết định 252/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược phát triển thị trường chứng khoán Việt Nam 2011-2020; Quyết định 253/QĐ-TTg phê duyệt Đề án quản lý vốn đầu tư gián tiếp; Chỉ thị số 08/QĐ-TTg về thúc đẩy hoạt động và tăng cường quản lý thị trường chứng khoán Việt Nam. Nội dung cơ bản của chỉ thị này bao gồm yêu cầu tái cấu trúc các sở giao dịch chứng khoán theo hướng hợp nhất; tái cấu trúc các công ty chứng khoán; công ty quản lý quỹ; tái cấu trúc hàng hóa thị trường chứng khoán và tái cấu trúc cơ sở nhà đầu tư.

Ủy ban chứng khoán Nhà nước cũng có chủ trương kiến nghị Chính phủ, Quốc hội tiếp tục kéo dài miễn giảm thuế đối với chứng khoán và thị trường chứng khoán theo Nghị quyết 08/QH/2011/QH13 ngày 6/8/2011; đồng thời tiếp tục xem lại các mức thuế theo hướng khuyến khích các nhà đầu tư tổ chức.

Thứ ba, các kênh đầu tư khác không mang lại kỳ vọng lợi nhuận như mong muốn: thị trường vàng và ngoại tệ giảm từ đầu năm 2012, thị trường bất động sản tiếp tục đóng băng và không có nhiều sự hỗ trợ từ phía ngân hàng do thuộc nhóm không được khuyến khích. Do vậy, trong 3 tháng đầu năm 2012, dòng tiền đang chảy ngược trở lại vào thị trường chứng khoán.

Thứ tư, áp lực lo ngại từ việc bị thâm tóm bởi các đối thủ cạnh tranh đã khiến nhiều cổ đông nội bộ, cổ đông lớn đăng ký mua chứng khoán.

Thứ năm, những thông tin xấu về áp lực phải tăng giá xăng dầu hay điều chỉnh các hàng hóa thiết yếu khác dường như vẫn chưa tác động nhiều đến quyết định của nhà đầu tư. Chính phủ cần tiếp tục thực hiện các biện pháp cần thiết để duy trì mặt bằng giá hàng hóa trong nước ổn định. Ngày 21/2/2012, thuế nhập khẩu xăng dầu được giảm về mức 0%. Ngày 2/3/2012, thuế nhập khẩu gas cũng đã được

giảm còn 0%. Có thể nói, với những thông tin khá tốt như trên thì sự tăng trưởng mạnh của thị trường chứng khoán như trong thời gian qua hoàn toàn có cơ sở.

Cuối cùng, thị trường chứng khoán kéo dài thời gian giao dịch. Từ ngày 5/3/2012, thị trường chứng khoán bắt đầu giao dịch thêm cả buổi chiều thay vì chỉ giao dịch buổi sáng như 10 năm qua. Ngoài yếu tố làm tăng thêm sự liên kết giữa thị trường chứng khoán Việt Nam với thị trường chứng khoán thế giới, việc có thêm phiên giao dịch còn giúp nhà đầu tư có nhiều cơ hội giao dịch hơn nữa, đồng thời góp phần gia tăng thanh khoản trong bối cảnh nhà đầu tư đang rất hứng khởi về triển vọng thị trường chứng khoán.

2. Một số rủi ro phổ biến trên thị trường chứng khoán Việt Nam

Nhà đầu tư hưng phấn trước sự bùng nổ mạnh mẽ trên thị trường chứng khoán vào đầu tháng 3/2012 dẫn tới hiện tượng tăng mạnh về lượng cầu. Tuy nhiên, đây chính là lúc nhà đầu tư cần cẩn trọng trước những rủi ro tiềm ẩn trên thị trường.

2.1. Các yếu tố rủi ro từ thị trường

Lừa đảo trên thị trường

Hiện tượng lừa đảo trên các thị trường chứng khoán tồn tại ở nhiều dạng khác nhau như: làm giả các số liệu tài chính, đánh bóng công ty; che giấu không cho nhà đầu tư biết các rủi ro hay các tin xấu; rút ruột công ty; trò Ponzi (hút tiền của các nhà đầu tư mới để trả cho các nhà đầu tư cũ và một phần bỏ túi, chứ doanh nghiệp không tạo lợi nhuận thật sự); lũng đoạn giá chứng khoán trên thị trường; giao dịch nội gián; cò mồi kích động các nhà đầu tư mua bán bằng các tin đồn, phân tích giả, v.v...

Trong tất cả các vụ lừa đảo như vậy, người bị thiệt hại là các nhà đầu tư. Một khi các nhà đầu tư đã bị lừa đảo mất tiền thì có rất ít khả năng đòi lại được số tiền bị mất đó.

Năm 2011, thị trường chứng khoán tiếp đà sụt giảm mạnh cả về giá các loại cổ phiếu cũng như số lượng nhà đầu tư. Trước tình thế khó khăn, để thu hút nhà đầu tư, một số công ty chứng khoán đã cố tình vi phạm các quy định của Ủy ban Chứng khoán Nhà nước như “làm giá” một số cổ phiếu, ứng không trước cổ phiếu cho một số nhà đầu tư “ruột”, bảo lãnh không cho một số nhà đầu tư vay tiền ngân hàng... Đồng thời, một số nhà đầu tư đã có hành vi tung tin thất thiệt tạo sốt ảo một số cổ phiếu, thao túng giá cổ phiếu nhằm trục lợi, tiêu biểu là sự kiện Tổng Giám đốc Công ty Dược Viễn Đông thao túng giá cổ phiếu DHT - Dược Hà Tây, khai khống, tạo doanh thu ảo cho Công ty. Do đó, Công ty đã phải chấm dứt hoạt động vào cuối tháng 9/2011 và bị xử lý hình sự. Đây là vụ khởi tố hình sự đầu tiên trên thị trường chứng khoán Việt Nam.

Rủi ro về hoạt động của doanh nghiệp đầu tư

Đây là rủi ro rất phổ biến hiện nay do ảnh hưởng từ của cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu. Nhiều doanh nghiệp kinh doanh thua lỗ, thậm chí phá sản. Chỉ tính riêng quý 1/2012 đã có hơn 12.000 doanh nghiệp đóng cửa và ngừng hoạt động. Do vậy, nếu nhà đầu tư đang nắm giữ cổ phiếu của những doanh nghiệp này thì sẽ đứng trước nguy cơ “mất trắng”.

Từ giữa năm 2008, thị trường bất động sản Việt Nam “đóng băng”, giao dịch hết sức trầm lắng... Kết quả là, giá cổ phiếu thuộc các nhóm ngành này cùng bị “vạ lây” - giảm hơn 80% so với đầu năm 2008. Chẳng hạn, cổ phiếu TDH (Công ty Phát triển Nhà Thủ Đức) đã giảm xuống còn 28.900 đồng từ mức 141.000 đồng/cổ phiếu.

Rủi ro về chính sách

Các cơ quan chính phủ có thể ban hành nhiều loại chính sách khác nhau ảnh hưởng trực tiếp đến các nhà đầu tư, ví dụ như: mức thuế cho lợi nhuận từ đầu tư, các quy định về việc được mua bán chứng khoán, quy định về chuyển ngoại tệ ra nước ngoài,... Các chính sách đó có thể khiến các nhà đầu tư không thể

thực hiện được các chiến lược đầu tư đáng lẽ có thể thực hiện được. Đặc biệt là khi chính sách đột ngột thay đổi, nhà đầu tư có thể bị mắc kẹt, thậm chí trở thành phạm pháp nếu không kịp thời thay đổi theo chính sách.

Ngày 27/9/2010, Thông tư 19/2010/TT-NHNN sửa đổi Thông tư 13/2010/TT-NHNN quy định về tỷ lệ bảo đảm an toàn của tổ chức tín dụng được ban hành. Thông tư 13 và Thông tư 19 là văn bản pháp lý có ảnh hưởng lớn nhất tới thị trường chứng khoán trong năm 2010 khi được xem là tác nhân gây ra sự lo lắng về khả năng thoái vốn ở ạt của các ngân hàng, giảm hoạt động cho vay đầu tư chứng khoán, bất động sản... nhằm đảm bảo tỷ lệ an toàn vốn tối thiểu theo chuẩn mới.

Rủi ro về thông tin

Vấn đề “thông tin bất cân xứng” là vấn đề nổi cộm trong đầu tư chứng khoán ở Việt Nam. Rất khó khăn để biết được tình trạng kinh doanh thực thật sự của doanh nghiệp, bởi các thông tin trên báo cáo tài chính thường thiếu tin cậy. Hơn nữa, một số “tay trong” nắm được thông tin tốt hơn và sớm hơn, mua bán dựa trên các thông tin đó, còn những người khác không hề nhận được thông tin, hoặc chỉ nhận được khi đã muộn.

Ví dụ, thông tin về việc Công ty Cổ phần Đầu tư và Phát triển Đô thị Khu Công nghiệp Sông Đà (SJS) “sập sản” do báo Tiền phong điện tử đăng ngày 12/1/2007 thực chất là do SJS chia 3 cổ phiếu thưởng cho 1 cổ phiếu hiện tại nên giá cổ phiếu của Công ty giảm tương ứng từ 728.000 đồng/cổ phiếu xuống còn 190.000 đồng/cổ phiếu. Sự thua thiệt thuộc về các nhà đầu tư cá nhân, không có nguồn tin nội bộ, khi muốn mua thì không thể tìm được nguồn mua do các nhà đầu tư lớn đã thầu tóm toàn bộ, khi muốn bán thì cũng không thể bán được do thị trường bão hòa.

2.2. Các yếu tố rủi ro từ bản thân nhà đầu tư

Rủi ro về khả năng quản lý

Việc quản lý danh mục đầu tư nói chung và quản lý rủi ro nói riêng đòi hỏi nhiều công sức,

kiến thức, kinh nghiệm, v.v... Khi quyết định đầu tư vào bất kỳ chứng khoán nào, người đầu tư cũng phải thu thập thông tin, phân tích, quyết định đầu tư, theo dõi và xử lý,... Một người riêng lẻ có thể không đủ khả năng để làm tất cả những việc đó một cách hiệu quả, dễ dẫn đến nhiều sai lầm gây thiệt hại, đồng thời bỏ lỡ nhiều cơ hội đầu tư tốt.

Rủi ro về ước lượng sai giá trị

Việc ước lượng giá trị thực của cổ phiếu không đơn giản. Những người khác nhau có thể đưa ra các ước lượng chênh nhau đến vài lần, trong đó có những người quá lạc quan và những người quá bi quan. Nếu lạc quan quá, ước lượng giá trị cao quá so với giá trị thực, thì có thể dễ dẫn đến mua cổ phiếu đắt hơn so với giá trị thực, và nếu sau đó giá cổ phiếu giảm về giá trị thực thì thua lỗ.

Vào khoảng thời gian tháng 3-4/2011, thị trường chứng khoán nằm trong bối cảnh chịu đựng nhiều thông tin xấu về kinh tế vĩ mô như chỉ số lạm phát và giá một số mặt hàng thiết yếu tăng liên tục. Tình hình kinh doanh của các doanh nghiệp niêm yết cũng trở nên khó khăn. Có đến 1/3 số công ty chứng khoán báo lỗ. Trong khi đó, nhiều phiên giao dịch nối tiếp nhau với thanh khoản lên xuống thất thường vẫn không phát ra một tín hiệu rõ ràng nào về xu hướng thị trường.

Hiển nhiên, đây là giai đoạn mua vào mang tính đánh cược rất cao và quá rủi ro đối với nhà đầu tư. Hệ quả của sự rủi ro đó đã đến vào tuần đầu tháng 5/2011, khi cả hai sản chứng khoán đồng loạt lao dốc mạnh, tạo nên hiệu ứng “tuần lễ kinh hoàng”. Niềm tin đánh cược với thị trường đã bị đổ vỡ hoàn toàn.

Rủi ro về tâm lý

Nhà đầu tư Việt Nam vẫn chịu ảnh hưởng rất lớn của “tâm lý bầy đàn.”. Nhà đầu tư có thể rất dễ bị kích động theo xu hướng chung của thị trường, mua lúc đáng lẽ không nên mua, bán lúc đáng lẽ không nên bán, mua bán quá nhiều, v.v...

Khi thị trường chứng khoán trong trạng thái mania (giá bị thổi phồng lên rất cao), là lúc có rủi ro cao, thì các nhà đầu tư lại tranh nhau mua

vào theo tâm lý bầy đàn, để rồi sau đó thua lỗ thảm hại khi thị trường đi xuống. Ngược lại, khi thị trường ở mức thấp, rất rẻ so với giá trị thực, là cơ hội hấp dẫn, thì nhà đầu tư lại sợ không dám mua vào. Tâm lý này không chỉ ảnh hưởng tới các nhà đầu tư nhỏ lẻ, mà còn ảnh hưởng đến các quỹ đầu tư và doanh nghiệp lớn.

3. Một vài lưu ý giúp nhà đầu tư cá nhân quản trị rủi ro trên thị trường chứng khoán

3.1. Đối với rủi ro lừa đảo trên thị trường

- Tránh xa các cổ phiếu nhỏ, ít thông tin, ít người quan tâm, trừ khi tiếp cận được với các giám đốc điều hành đáng tin cậy của các công ty đó, bởi cổ phiếu càng nhỏ và càng ít thông tin thì càng dễ bị lừa đảo và lũng đoạn.

- Khi cổ phiếu đang giữ là của doanh nghiệp có dấu hiệu lừa đảo, nhà đầu tư nên loại nó khỏi danh mục đầu tư, kiểm tra lại cẩn thận trước khi quyết định có nên đầu tư vào loại cổ phiếu đó không.

- Xây dựng khả năng tự phân tích và thu thập thông tin, tự xác định được giá trị của các cổ phiếu, để tránh bị các cò mồi kích động.

3.2. Đối với rủi ro về hoạt động của doanh nghiệp

- Đa dạng hóa cổ phiếu, để nếu cổ phiếu này bị rủi ro về doanh nghiệp thì có cổ phiếu khác bù lại.

- Chọn lựa cổ phiếu của các doanh nghiệp đang mạnh và tương đối ít rủi ro, loại khỏi danh mục đầu tư các doanh nghiệp có nhiều nguy cơ suy yếu hay phá sản (ví dụ như nợ quá nhiều mà tỷ lệ lợi nhuận kém, công nghệ lỗi thời, v.v...).

3.3. Đối với rủi ro biến động giá thị trường

- Có tầm nhìn đầu tư dài hạn, để có thể chấp nhận lỗ tạm thời khi các biến động bất lợi về giá trong ngắn hạn xảy ra, miễn sao kỳ vọng lợi nhuận về dài hạn là tốt.

- Không tham lam dùng đòn bẩy cao bởi dễ gặp phải rủi ro bất lợi khi có biến động ngắn hạn. Ngược lại, cần có tiền mặt dự trữ (hay

nguồn thu nhập đều đặn có thể dùng để đầu tư thêm), để mỗi khi giá của cổ phiếu tốt đi xuống trong ngắn hạn thì là có cơ hội mua vào.

- Có thể kết hợp sử dụng các chứng khoán phái sinh để giảm bớt độ biến động của danh mục đầu tư, tăng độ ổn định ngắn hạn.

- Đa dạng hóa các chứng khoán để góp phần giảm rủi ro biến động giá thị trường.

3.4. Đối với rủi ro về thông tin

- Tương tự như đối với rủi ro lừa đảo, nhà đầu tư nên tránh các cổ phiếu thiếu thông tin đáng tin cậy, đặc biệt là các cổ phiếu nhỏ, mờ ám.

- Dành công sức, thời gian và tiền chi phí một cách thích đáng cho việc thu thập thông tin.

3.5. Đối với rủi ro về khả năng quản lý

- Nhà đầu tư cần có những người đáng tin cậy giúp đỡ trong quản lý đầu tư.

- Nếu không tự tin trong quyết định đầu tư của mình thì tốt nhất nhà đầu tư nên ủy thác cho một tổ chức đầu tư có uy tín.

- Trau dồi thêm kiến thức về tài chính và đầu tư.

3.6. Đối với rủi ro về ước lượng sai giá trị

- Cần tích lũy kinh nghiệm phân tích, hoặc dựa trên sự tham mưu của những người có chuyên môn trong việc này.

- Phân tích cần dựa trên các mô hình hợp lý và các nguồn tin đáng tin cậy.

- Đối với các cổ phiếu là “ứng cử viên” mới cho danh mục đầu tư, cần có đủ thời gian phân tích (ít nhất một tháng), để có thể hiểu rõ về công ty và giá trị của chúng trước khi đầu tư.

3.7. Đối với rủi ro về tâm lý

- Xây dựng trước các tình huống có thể xảy ra và tính trước cách xử lý tình huống để tránh hoang mang, thụ động.

- Kỷ luật trong đầu tư: có chiến lược và quy trình rõ ràng, tuân thủ theo nó, không đầu tư theo cảm tính.

- Có kiểm soát: cần có người kiểm soát (nếu một mình đầu tư thì không có ai kiểm soát, dễ đầu tư sai lầm).

4. Dự báo một số rủi ro nhà đầu tư có thể gặp phải trong thời gian tới

Một là, mặc dù dòng tiền vào thị trường đang rất mạnh và chứng khoán đang tăng giá với những mức khá cao, sự ồ ạt mua vào của các nhà đầu tư đầu cơ chờ tăng giá có thể gặp hai loại rủi ro: Sức sống thật sự của các công ty niêm yết (nhiều doanh nghiệp niêm yết còn chưa thoát ra được thời kỳ khó khăn năm 2011) và tiềm ẩn đằng sau sự phục hồi mạnh mẽ này (trong bối cảnh một loạt tin tốt được tung ra và chứng khoán tăng giá mạnh từ đầu năm 2012) là cơ hội để những kẻ nắm giữ các cổ phiếu yếu kém xả hàng. Việc mua lại những cổ phiếu này là một rủi ro về thông tin mà nhà đầu tư dễ gặp phải.

Hai là, sự hưng phấn có phần thái quá của nhà đầu tư mấy ngày đầu tháng 3/2012 có thể chỉ mang tính thời điểm, nhưng lại có tác động không nhỏ tới sự ổn định của dòng tiền đi vào thị trường chứng khoán. Đặc biệt là sau khi mọi tất cả các mã cổ phiếu bất chấp tốt xấu bị đẩy lên mức giá trần cho thấy sự vận động đỉnh điểm của dòng tiền đầu cơ thì sự giảm điểm các ngày sau cho thấy một sự bất ổn. Quy luật điều chỉnh sau những phiên diễn biến quá đà cùng việc mua đuổi giá trần có thể dẫn tới rủi ro T+ lớn cho nhà đầu tư.

Ba là, nhà đầu tư Việt Nam thường dễ bị lôi kéo vào, ra thị trường theo đám đông, tạo nên những hiện tượng khuếch đại. Thị trường chứng khoán Việt Nam có đầy đủ thuộc tính về sự khuếch đại hiệu ứng để tạo ra những cú tăng ngoạn mục và lao dốc bất ngờ, điều mà sẽ làm tăng rủi ro sai lệch trong các dự tính của nhà đầu tư.

Bốn là, Ủy ban Chứng khoán Nhà nước còn dễ dàng trong việc cho các công ty niêm yết tăng vốn (thông qua các hình thức phát hành thêm cổ phiếu, trái phiếu chuyển đổi), điều này sẽ khiến

nhiều nhà đầu tư gặp rủi ro về giá và tái đầu tư, quyền lợi của họ không được đảm bảo.

Năm là, giá xăng tăng đang kéo theo hệ quả là sự tăng giá nhiều mặt hàng khác, tạo ra hiệu ứng lạm phát kỳ vọng tăng cao. Các nhà đầu tư khó tránh khỏi sức ảnh hưởng của rủi ro tỷ giá hay rủi ro sức mua do giá trị nội tệ giảm. Biến động giá càng cao thì rủi ro càng tăng.

Sáu là, rủi ro lãi suất đang ở dạng tiềm ẩn khi mà quyết định giảm 1% lãi suất đã được Thống đốc Ngân hàng Nhà nước đưa ra chính thức và chắc chắn rất khó thay đổi, những động thái của thị trường dưới sự kiện này còn rất khó đoán.

Như vậy là, dù thị trường có nhiều khởi sắc nhưng thị trường chứng khoán luôn luôn tiềm ẩn rủi ro và nhà đầu tư, đặc biệt là nhà đầu tư cá nhân, càng cần phải thận trọng với mỗi quyết định đầu tư của mình.

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Minh Kiều (2009), *Quản trị rủi ro tài chính*, NXB. Thống kê, Hà Nội.
- [2] John J. Hampton (2009), *Fundamentals of Enterprise Risk Management: How Top Companies Assess Risk, Manage Exposure, and Seize Opportunity*, Amacom Books, New York.
- [3] “Đà tăng của thị trường chứng khoán ẩn chứa nhiều rủi ro”, truy cập ngày 1/3/2012, <http://tinnhanhchungkhoan.vn/GL/N/CHEEEI/da-tang-cua-thi-truong-an-chua-nhieu-rui-ro.html>.
- [4] “Thị trường chứng khoán 4-1: Rủi ro với nhà đầu tư ngắn hạn”, truy cập ngày 1/4/2012, <http://ketoan.org/thi-truong-chung-khoan-4-1-rui-ro-voi-nha-dau-tu-ngan-han.html>.
- [5] Đàm Hoa, “Rủi ro từ thị trường chứng khoán châu Á”, truy cập ngày 17/1/2011, <http://nhipcaudautu.vn/article.aspx?id=7321-rui-ro-tu-thi-truong-chung-khoan-chau-a>.

Risks in Vietnamese stock markets: A perspective seen from individual investors

MA. Trinh Thi Phan Lan

*Finance and Banking Faculty, VNU University of Economics and Business,
144 Xuan Thuy, Hanoi, Vietnam*

Abstract. There were many good signs of Vietnam's stock market in the first three months of the year 2012. They were the results of some good information from macroeconomic policies, lower interest rates and the other less attractive investment channels... However, in the context of the heating-up stock market, investors must be both caution and calm to face the unpredictable market. The article would like to present some of the risks that individual investors often encounter in the Vietnamese stock market, including two kind of typical risks such as market risks and risks from investors themselves. To limit the risks mentioned above, the article gives a few recommendations to investors, for example diversifying equity portfolio, gathering sufficient information prior to investment, improving ability to analyze and make decision... Finally, the article suggests some risks that may occur in the near future in the Vietnamese stock market.